

Socialdepartementet

Dnr: S2024/0199

Vår referens: Jonas Karlsson

Jonas.karlsson@vision.se

Tfn 0761330331

Remissvar på betänkandet Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård (SOU 2024:72)

Vision har givits möjlighet att lämna synpunkteter på SOU2024:72. Vision representerar 218 000 tjänstemän inom kommun, region, privata bolag och kyrkan. En stor andel av Visions medlemmar arbetar inom socialtjänsten dit huvuddelen av all kommunal hälso- och sjukvård är knuten.

Sammanfattning av Visions synpunkter

Vision anser att ambitionen att stärka den medicinska kompetensen i kommunal hälso- och sjukvård är god, men betonar vikten av en helhetssyn där vård, omvårdnad och sociala behov ses som en helhet. Vision ser positivt på förslagen om att det ska finnas medicinsk kompetens på ledningsnivå i kommuner, och införandet av en regionalt ledningsansvarig. För att ledningsansvaret ska få genomslag krävs en flexibel men tydlig reglering, anpassad för att kommuners och regioners olika strukturer. Vision välkomnar en nationell ledarskapsutbildning men anser att den ska omfatta alla chefer inom vård och omsorg, inklusive äldreomsorgen och LSS, för att stärka jämlikhet och kvalitet. Slutligen understryker Vision att ledarskapets genomslag är beroende på goda organisatoriska förutsättningar. En utbildning är bra men det räcker inte – chefer måste ges mandat, stöd och möjligheter att långsiktigt leda verksamheter med hög kvalitet.

Visions synpunkter på förslagen

Visions övergripande kommentar

Kommunal hälso- och sjukvård sker till allra största delen i anknytning till kommunernas omsorgsverksamheter. Därför anser Vision att lagstiftning och styrning måste utgå från en helhetssyn där vård, omvårdnad och sociala behov inte behandlas som separata delar.

SOU 2024:72 lyfter viktiga frågor om medicinsk kompetens men tar inte fullt ut hänsyn till den kontext där den tillämpas. Att stärka och göra medicinsk kompetens mer tillgänglig är en central åtgärd, men skulle behöva kompletteras med en tydligare strategi för hur medicinska insatser och social omsorg samordnas. Vision ser positivt på utredningens ambition men anser att det i framtida reformer är nödvändigt att även adressera hur hälso- och sjukvårdslagen och

socialtjänstlagen bättre kan samverka för att skapa en mer sammanhållen regional och kommunal vård och omsorg.

Vision lämnar följande synpunkter på förslag

Bra med stärkt medicinsk kompetens på ledningsnivå i kommun och region

Vision ser positivt på förslagen om stärkt medicinsk kompetens på ledningsnivå i kommuner och införandet av en regionalt ledningsansvarig för kommunal hälso- och sjukvård. Det här är roller som tillsammans kan bidra till att säkerställa och integrera medicinsk kompetens i kommunal vård och omsorg, samt förbättra samverkan mellan kommun och region.

Samtidigt som Vision är positiva till förslagen ser vi en del utmaningar som behöver hanteras i det fortsatta arbetet. Det är viktigt att klargöra hur och var de ledningsansvariga ska placeras och med vilket mandat. Exempelvis kan ansvaret för kommunal hälso- och sjukvård vara uppdelat mellan flera nämnder och förvaltningar. I regionerna kan ansvaret avseende placering och mandat bli utmanande när det gäller ansvarsfördelning och kontaktytor mellan olika vårdaktörer, inte minst kan det här vara utmanande ur kommunernas perspektiv.

Organisationerna ser helt enkelt olika ut och det kräver ett regelverk med tillräcklig flexibilitet för att ledningsfunktionerna ska kunna placeras på ändamålsenliga platser.

Alla chefer inom vård och omsorg behöver tillgång till en gemensam nationell ledarskapsutbildning

Vision välkomnar att betänkandet lyfter fram chefernas betydelse och föreslår en nationell ledarskapsutbildning för chefer inom den kommunala hälso- och sjukvården. En sådan utbildning kan bidra till lägre personalomsättning, stärkt kontinuitet och högre kvalitet i verksamheten.

Förslaget är dock otydligt i vilka chefer som omfattas. Det vore problematiskt om utbildningen enbart riktade sig till chefer inom den direkta kommunala hälso- och sjukvården. Vision anser att en nationell ledarskapsutbildning ska utgå från både hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen och inkludera alla chefer med ansvar för kommunal vård- och omsorgsverksamhet.

Att styra inom vård och omsorg är komplext, både nationellt och kommunalt. Exempelvis har svensk äldreomsorg många huvudmän och utförare, vilket Coronakommissionen beskrev som fragmenterat – ett lapptäcke. Samtidigt är vård- och omsorgsverksamhet kunskapsintensiv, där flera professioner måste samverka över organisationsgränser. För att säkerställa kvalitet och likvärdighet är det verksamhetsnära ledarskapet avgörande.

Vision har länge drivit att en nationell kompetensstandard för ledarskap inom äldreomsorgen behövs, liknande den som finns för rektorer inom skolan. I stället för att begränsa förslaget vore det värt att pröva om det kan tillämpas på all kommunal vård- och omsorgsverksamhet.

Slutligen vill Vision betona att ledarskapet inom vård- och omsorgsverksamhet måste stödjas av goda organisatoriska förutsättningar. Idag finns ofta brister, och en utbildning i sig kan inte lösa de strukturella utmaningar chefer möter. Det krävs bland annat stärkt mandat, mer ändamålsenligt stöd och möjligheter att verka långsiktigt.

Visions vill:

- ▶ att det tydliggörs så att ledningsansvariga på kommunal och regional nivå placeras och ges mandat på ett sätt som fungerar i olika organisationsstrukturer.
- ▶ att en nationell ledarskapsutbildning omfattar alla chefer inom vård och omsorg, inklusive äldreomsorgen och LSS, inte bara chefer i direkt HSL-verksamhet.
- ▶ att betydelsen av att chefer får de organisatoriska förutsättningar förstärks

A handwritten signature in black ink, reading "Veronica Magnusson". The signature is written in a cursive, flowing style.

Veronica Magnusson, förbundsordförande Vision